

Προς

Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας

Μεσογείων 119, 101 92 Αθήνα

Υπόψη: κ. Υπουργού, Π. Σκουρλέτη

Θέμα: Διαβούλευση σχεδίου νόμου με τίτλο «Αναδιοργάνωση της ελληνικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας σε εφαρμογή της νομοθεσίας για την ολοκλήρωση της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και άλλες διατάξεις»

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 396

Αθήνα, 30.09.2016

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Ο Ελληνικός Σύνδεσμος Ανεξάρτητων Εταιριών Ηλεκτρικής Ενέργειας έχει ως σταθερό στόχο την ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην ελληνική αγορά ηλεκτρισμού και την ομαλή και αποδοτική ενσωμάτωσή της στην εσωτερική αγορά ηλεκτρισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η υλοποίηση αυτού του στόχου υπηρετείται συστηματικά από τον Σύνδεσμό μας, στη βάση του θεσμικού ρόλου του ως εκπροσώπου των μεγαλύτερων ιδιωτικών εταιριών παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρισμού στην Ελλάδα, με πρωτοβουλίες και ενεργή συμμετοχή στα αντίστοιχα φόρα, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η ύπαρξη ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού είναι προς όφελος τόσο των καταναλωτών, νοικοκυριών κι επιχειρήσεων, όσο και της εθνικής οικονομίας γενικότερα. Αυτό άλλωστε αποτυπώνεται και από τη σημαντική μείωση στα τιμολόγια προμήθειας ηλεκτρισμού που μπορούν να απολαμβάνουν τον τελευταίο καιρό οι καταναλωτές ακριβώς λόγω της ανάπτυξης του ανταγωνισμού, έστω και στην αρχική του φάση, στη λιανική αγορά. Η σύζευξη της εγχώριας αγοράς με τις αγορές των υπολοίπων κρατών-μελών της ΕΕ θα ενισχύσει τα οφέλη αυτά, ενώ παράλληλα θα ενδυναμώσει την ασφάλεια εφοδιασμού, η οποία συνιστά σημαντικό στοιχείο της δημόσιας ασφάλειας, ενώ συνδέεται άμεσα και με την αποδοτική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ. Παράλληλα, η σύζευξη των εθνικών αγορών και η ενσωμάτωσή τους στην ενιαία αγορά, θα συμβάλει στην επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της ΕΕ για μείωση των εκπομπών Αερίων Φαινομένου Θερμοκηπίου.

Έχοντας αυτό ως δεδομένο, αποτελεί θετικό κι απαραίτητο βήμα η νομοθέτηση της εφαρμογής του ευρωπαϊκού μοντέλου-στόχου (target model) στην ελληνική αγορά. Άλλωστε, η ολοκλήρωση μέχρι το τέλος του 2017 του σχεδιασμού της ελληνικής αγοράς σε όλα τα χρονικά επίπεδα, με την εφαρμογή του μοντέλου αυτού, αποτελεί και σαφή δέσμευση της χώρας μας στο πλαίσιο του τρίτου μνημονίου συνεργασίας με τους διεθνείς εταίρους από τον Αύγουστο του 2015.

Επιθυμώντας να συμβάλλει στην ταχύτερη κι αποδοτικότερη εφαρμογή των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων στην ελληνική αγορά ηλεκτρισμού, ο Σύνδεσμος μας καταθέτει τα εξής σχόλια όσον αφορά στο παρόν σχέδιο νόμου:

- **Άρθρο 1:** Καθώς το απομένον χρονικό διάστημα, ως το Δεκέμβριο 2017, είναι ιδιαίτερα βραχύ σε σχέση με το έργο που πρέπει να γίνει, **αποτελεί επιτακτική ανάγκη το σχέδιο νόμου να περιλαμβάνει σαφή χρονικό προσδιορισμό για την εφαρμογή κάθε συγκεκριμένου βήματος που απαιτείται, ώστε τον Δεκέμβριο 2017 να έχει ολοκληρωθεί η υλοποίηση όλων των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων στην αγορά ηλεκτρισμού. Στο κείμενο όμως του σχεδίου νόμου δεν περιλαμβάνεται κανένα σχετικό χρονοδιάγραμμα ως προς την ολοκλήρωση των επιμέρους ενεργειών (λ.χ. εισήγηση Κωδίκων, έγκριση, κλπ.) ούτε σαφής υποχρέωση καθενός από τα εμπλεκόμενα στην εν λόγω διαδικασία πρόσωπα να προβεί σε συγκεκριμένες ενέργειες εντός ορισμένου χρόνου.** Μια πρόβλεψη τέτοιων προθεσμιών, θα συνιστούσε οπωσδήποτε σαφή και έντονη υπόδειξη προς τα εμπλεκόμενα πρόσωπα να προβούν άμεσα σε συγκεκριμένες ενέργειες. Εν προκειμένω, όχι μόνο δεν υφίσταται κάποια αναφορά στον «οδικό χάρτη» των απαιτούμενων ενεργειών, αλλά αντιθέτως, προβλέπεται ότι «το χρονικό σημείο έναρξης της λειτουργίας» των σχεδιαζόμενων Αγορών, αλλά και «οι απαιτούμενες ενέργειες για την επίτευξη της λειτουργίας κάθε Αγοράς», θα οριστούν από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κατά την απόλυτη διακριτική του ευχέρεια (βλ. το άρθρο 3 παρ. 3 του υπό διαβούλευση σχεδίου).
- **Άρθρο 2:** Κατά την Κατάρτιση του Προγράμματος Κατανομής πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι προσφορές στην Αγορά Επόμενης Ημέρας και την Ενδοημερήσια Αγορά διότι αυτές οι προσφορές είναι μόνο διαθέσιμες για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα της επαναλαμβανόμενης Κατάρτισης του Προγράμματος Κατανομής.
- **Άρθρο 3:** Μολονότι σκοπός του παρόντος σχεδίου νόμου είναι ο εμπειριστατωμένος και συνεπής με τα ευρωπαϊκά δεσμευτικά κείμενα επανασχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στα πρότυπα του target model, οι προτεινόμενες νομοθετικές διατάξεις εν πολλοίς απλώς επαναλαμβάνουν τις ευρωπαϊκές επιταγές χωρίς να τις εξειδικεύουν. Όσον αφορά στην ανάθεση αρμοδιοτήτων στη ΡΑΕ (η οποία ως εθνική ρυθμιστική αρχή έχει καίριο ρόλο σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία), ο νομοθέτης αρκείται στη γενική παραπομπή «στις αρμοδιότητες των ρυθμιστικών αρχών που προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΚ) 714/2009, «στον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/1222» και «στον Κανονισμό (ΕΕ) 1227/2011» (βλ. το άρθρο 3 παρ. 1 του υπό διαβούλευση σχεδίου). Ωστόσο, οι εν λόγω γενικές αρμοδιότητες θα έπρεπε να εξειδικεύονται στην εθνική νομοθεσία σύμφωνα με τις ειδικές συνθήκες της εθνικής αγοράς, ώστε να είναι σαφές στους συμμετέχοντες ποιο είναι το ακριβές περιεχόμενο των εν λόγω αρμοδιοτήτων και πώς ασκούνται από τη ΡΑΕ. Ειδικότερα, απουσιάζουν συγκεκριμένες διατάξεις σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ Διαχειριστών, ΟΔΑΗΕ και Ρυθμιστικών Αρχών, αναφορικά με την ενιαία σύζευξη των αγορών επόμενης ημέρας και την ενιαία σύζευξη των ενδοημερήσιων αγορών, όπως απαιτεί η ίδια η ευρωπαϊκή νομοθεσία.
- **Άρθρο 5:** Το κείμενο του παρόντος σχεδίου νόμου παραμένει σε πολύ γενικές γραμμές όσον αφορά στο σχεδιασμό και στη δομή των Αγορών Χονδρικής (Χονδρική Αγορά Προθεσμιακών Προϊόντων Ηλεκτρικής Ενέργειας, Αγορά Επόμενης Ημέρας, Ενδοημερήσια Αγορά και Αγορά Εξισορρόπησης). Είναι απολύτως αναγκαίο να περιγραφούν αναλυτικά οι Αγορές Χονδρικής και οι σχετικοί Κώδικες, όπως αντίστοιχα γίνεται στο ν. 4001/2011 για τον Ημερήσιο Ενεργειακό Προγραμματισμό και τον Κώδικα Συναλλαγών Ηλεκτρικής Ενέργειας. Προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να χρησιμοποιηθεί η δουλειά που ήδη έχει γίνει από ΡΑΕ, ΛΑΓΗΕ και ΑΔΜΗΕ με την εκπόνηση συγκεκριμένων κειμένων που αφορούν την εφαρμογή του μοντέλου-στόχου στην Ελλάδα και τα οποία παρουσιάστηκαν στους συμμετέχοντες στην αγορά τον Οκτώβριο του 2014.

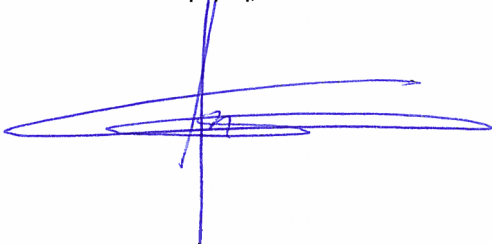
- **Άρθρο 5, Παρ. 1:** Θεωρούμε ότι θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη και για τα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά στα οποία οι καταναλωτές μπορούν να επιλέξουν μεταξύ περισσότερων του ενός προμηθευτών.
- **Άρθρο 5, Παρ. 2:** Το σχέδιο νόμου δεν διευκρινίζει εάν στην Αγορά Επόμενης Ημέρας, την Ενδοημερήσια Αγορά, καθώς και την Αγορά Εξισορρόπησης η συμμετοχή γίνεται σε επίπεδο μονάδας παραγωγής ή χαρτοφυλακίου ενέργειας. **Η θέση του Συνδέσμου μας είναι ότι για όσο χρονικό διάστημα εξακολουθεί να υπάρχει μόνο μια εταιρεία στην ελληνική αγορά η οποία διαθέτει διαφοροποιημένο στόλο μονάδων παραγωγής, αλλά και πολύ αυξημένα μερίδια στην λιανική αγορά, η διασφάλιση των ίσων όρων ανταγωνισμού αλλά και της οικονομικά αποδοτικής παραγωγής ηλεκτρισμού, συνεπάγεται η συμμετοχή σε αυτές τις Αγορές Χονδρικής να γίνεται σε επίπεδο μονάδων παραγωγής.** Η έως τώρα διεθνής εμπειρία δείχνει ότι η κεντρική κατανομή των συμβατικών μονάδων παραγωγής από τον Διαχειριστή Συστήματος, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή των συμβατικών παραγωγών ανά μονάδα κι όχι με χαρτοφυλάκιο ενέργειας, είναι περισσότερο πιθανό να οδηγήσει στη βελτιστοποίηση του κοινωνικού πλεονάσματος και στο βέλτιστο δυνατό προγραμματισμό και κατανομή των μονάδων προκειμένου να καλυφθεί το φορτίο του συστήματος και οι απαιτήσεις σε εφεδρεία κι ευέλικτη ισχύ.
- **Άρθρο 5, Παρ. 2Α:** Το παρόν σχέδιο νόμου θα πρέπει να διασφαλίσει ότι η λειτουργία της Αγοράς Προθεσμιακών Προϊόντων δεν θα επιτρέψει στη μοναδική εταιρεία με διαφοροποιημένο στόλο μονάδων παραγωγής και πολύ υψηλό μερίδιο στη λιανική αγορά να συνάπτει διμερή συμβόλαια για την κάλυψη πελατών που εκπροσωπεί με χρήση των ακριβότερων θερμικών μονάδων που κατέχει και λειτουργεί. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα οι μονάδες αυτές να ενταχθούν στον προγραμματισμό και να κατανεμηθούν σε πραγματικό χρόνο σε βάρος των πιο σύγχρονων και αποδοτικών μονάδων παραγωγής, ενώ το μεσοσταθμικό κόστος της δεσπόζουσας εταιρείας, άρα και τα τιμολόγια που προσφέρει, να παραμένουν συγκρατημένα με την αυξημένη χρήση των φθηνότερων της μονάδων στην Αγορά Επόμενης Ημέρας. Επομένως θα πρέπει στο πλαίσιο του υγιούς ανταγωνισμού το παρόν σχέδιο νόμου να περιλάβει και σχετική διάταξη που να προνοεί για την αποτροπή μιας τέτοιας στρατηγικής συμπεριφοράς από τη δεσπόζουσα επιχείρηση.
- **Άρθρο 8, Παρ. 5:** Κατά τη γνώμη μας, το σχέδιο νόμου θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον μια λίστα των ενεργειών στις οποίες υποχρεούται να προβεί η ΡΑΕ για την εύρεση νομικού προσώπου που θα αναλάβει την κάλυψη κι εκκαθάριση των συναλλαγών.
- **Άρθρο 9:** Τα καθήκοντα του Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ περιγράφονται λεπτομερώς στο ν. 4001/2011. Γιατί είναι απαραίτητη η επανάληψη των γνωστών αυτών καθηκόντων στο παρόν σχέδιο νόμου;
- **Άρθρο 11, Παρ. 6:** Η ελληνική αγορά ηλεκτρισμού συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από τα υψηλά μερίδια της ΔΕΗ τόσο στην παραγωγή όσο, κυρίως, και στην λιανική αγορά. Η μείωση αυτών των μεριδίων προβλέπεται να γίνει, με σαφώς προσδιορισμένα βήματα, μέχρι το τέλος του 2019, όπως έχει δεσμευτεί η Ελλάδα στο πλαίσιο του τρίτου μνημονίου. **Θεωρούμε ότι για όσο διάστημα απαιτείται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, έως ότου μειωθούν τα μερίδια αυτά θα πρέπει να είναι σαφώς προσδιορισμένο το ποσοστό ενέργειας που μπορεί μια εταιρεία να διοχετεύσει μέσω Προθεσμιακών Προϊόντων ή διμερών συμβάσεων. Ο προσδιορισμός αυτού του ποσοστού αποτελεί και απαραίτητο μέτρο για τη μείωση της δύναμης επηρεασμού της αγοράς από τον**

δεσπόζοντα Συμμετέχοντα. Σε αντίθετη περίπτωση υπάρχει κίνδυνος να απομείνουν πολύ περιορισμένες ποσότητες ενέργειας για συναλλαγή μέσω της Αγοράς Επόμενης Ημέρας. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο όμως θα οδηγούσε ουσιαστικά σε μια αγορά χωρίς βάθος συναλλαγών κι επομένως ευεπίφορη σε τυχαίες διακυμάνσεις. Αυτό θα σήμαινε την απαξίωση της συγκεκριμένης αγοράς ως βασικού πεδίου αποκάλυψης της πραγματικής αξίας της ηλεκτρικής ενέργειας με αρνητικές συνέπειες σε όλο το φάσμα των συμμετεχόντων στην αγορά δηλ. παραγωγών, προμηθευτών, καταναλωτών κι ΑΠΕ. Σε όλες τις ανοικτές στον ανταγωνισμό αγορές ηλεκτρισμού διεθνώς, η τιμή της Αγοράς Επόμενης Ημέρας αποτελεί την τιμή εκκαθάρισης για την Χονδρική Αγορά Προθεσμιακών Προϊόντων Ηλεκτρικής Ενέργειας, ενώ έχει το ρόλο της τιμής αναφοράς για πολλούς άλλους μηχανισμούς (π.χ. για την αποζημίωση του μηχανισμού κυμαινόμενης προσαύξεσης για τις ΑΠΕ, για το μόνιμο μηχανισμό διασφάλισης επαρκούς ισχύος, κ.α.). Επομένως, η διαμόρφωση μίας τιμής που να αποκαλύπτει πραγματικά το βραχυχρόνιο οριακό κόστος είναι εξαιρετικά σημαντική, και μπορεί να διασφαλιστεί μόνο με περιορισμό της δυνατότητας της δεσπόζουσας εταιρείας να συνάπτει διμερή συμβόλαια εκτός αγοράς για πολύ μεγάλες ποσότητες και να αποστέρει πλήρως τη ρευστότητα της Αγοράς Επόμενης Ημέρας. **Η πρότασή μας είναι να περιληφθεί στο υπό διαβούλευση σχέδιο ποσοστό όχι μεγαλύτερο από το 1/3 ως ανώτατο όριο συναλλαγών που μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω Συμβάσεων αγοράς και πώλησης Προθεσμιακών Προϊόντων ή διμερών συμβάσεων ανά εταιρεία ηλεκτρικής ενέργειας.** Η πρόβλεψη αυτή θα πρέπει να ισχύει ως το τέλος του 2019, ενώ πριν το τέλος του 2019 θα πρέπει να γίνει επανεκτίμηση για την αναγκαιότητα ή μη της συνέχισης εφαρμογής (ή τη διαφοροποίηση) αυτού του ποσοστού.

- Άρθρο 12, Παρ. 1: Η προτεινόμενη τροποποίηση διατάξεων του ν. 4001/2011 μπορεί να επιφέρει σύγχυση σχετικά με την αρμοδιότητα των Ανεξάρτητων Αρχών στην ενεργειακή αγορά, ιδίως μεταξύ της ΡΑΕ και της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Προς άρση ενδεχόμενων παρερμηνειών, προτείνεται η αναδιατύπωση της προτεινόμενης διάταξης, ώστε να είναι σαφές ότι η ΡΑΕ έχει – ορθώς- αρμοδιότητα επιβολής ρυθμιστικών μέτρων και όρων στις Επιχειρήσεις που ασκούν Ενεργειακές Δραστηριότητες με σκοπό τη διασφάλιση της απαραίτητης εφαρμογής των διατάξεων της εσωτερικής και ευρωπαϊκής ρυθμιστικής ενεργειακής νομοθεσίας, την τήρηση των υποχρεώσεων που επιβάλλονται στις Επιχειρήσεις που ασκούν Ενεργειακές Δραστηριότητες και την εν γένει εύρυθμη λειτουργία της αγοράς ενέργειας.

Τέλος, έχουμε εντοπίσει μία σειρά από σημεία που χρήζουν νομοτεχνικής βελτίωσης, και τα οποία επιφυλασσόμαστε να επεξεργαστούμε και να καταθέσουμε στο Υπουργείο, μετά το πέρας αυτής της πολύ σύντομης σε διάρκεια διαβούλευσης.

Με εκτίμηση,

Αναστάσιος Καλλιτσάντης
Πρόεδρος